

De er udtrykkeligt kædet sammen, disse forhandlingsforløb, og så udtrykker i øvrigt begge parter til sidst deres tro på og tillid til, at de i fællesskab med disse forhandlinger kan bidrage til at føge den strategiske stabilitet og sikkerheden for begge nationer. Det er grundlaget.

Hr. Villy Søvndal filosoferede over, om verden var blevet mere sikker. Det er jo en stor diskussion. Den er vel på det strategiske område i henseende til truslen for det store sammenbrud og krig blevet sikrere, men til gengæld har vi jo set mange andre blodige begivenheder udspille sig, som ikke involverede strategiske våben, men desværre nok så mange konventionelle våben og andet stads.

Jeg synes, at vi lige skal kigge et øjeblik på hele udviklingen på det nukleare område for at vurdere sikkerhedsudviklingen.

START II blev indgået den 3. januar 1993. Den er blevet ratificeret af USA i 1996, men mangler stadig væk at blive godkendt i den russiske Duma. START II forpligter USA og Rusland – begge to – til inden år 2007 at reducere antallet af offensive strategiske atomvåben til højst 3.500 sprænghoveder.

Som sagt er der nu enighed om at påbegynde forhandlinger om START III, der forventes at nedbringe antallet af sprænghoveder til 2.000-2.500, og hermed vil de to landes atomarsenal fra den kolde krigs tid være reduceret med 80 pct.

Endvidere kan jeg oplyse, at USA unilateralt uden for dette siden 1988 har afmonteret mere end 13.000 nukleare sprænghoveder og reduceret det ikkestrategiske nukleare lager med 80 pct. Det er på den baggrund, forhandlingerne om ABM-revisionen skal ses. De foregår på basis af ABM-traktaten, og de foregår altså med baggrund i bestræbelser for yderligere at nedbringe det nukleare arsenal. Det er selvfølgelig et kernespørgsmål i denne debat, hvorledes man vurderer ABM-traktaten, og lad mig da sige meget klart, at Danmark til stadighed i denne debat understreger den fundamentale betydning, vi tillægger ABM-traktaten som en af hjørnestenene i det internationale samkvem.

Samtidig synes jeg, det skal siges og gentages her, at USA har givet udtryk for, at man er juridisk forpligtet til og politisk indstillet på at bevare ABM-traktaten, og ABM-traktaten kan som bekendt ikke ændres, uden at begge parter er indforstået. Det er, hvad jeg har gjort gældende her i spørgetiden i Folketinget, og jeg vil gerne gentage her, lige så vel som jeg vil gen-

tage, hvad jeg sagde i et svar til hr. Hans Engell den 9. februar, at dagsordenen af 5. marts 1987 om Thuleradaren og heri formulerede retningslinjer fortsat er en fast bestanddel af den danske politik vedrørende Thuleradaren.

Det er blevet fremhævet, og det er jeg enig i, at den danske regering har et ansvar i denne sag. Ja, vi har et stort ansvar. Vi har et ansvar over for Folketinget. Vi har et ansvar over for det grønlandske hjemmestyre og Landsting, og jeg kan forsikre hr. Hans-Pavia Rosing, der talte på Socialdemokratiets vegne, om, at der er vilje til at lytte til de grønlandske synspunkter.

Lad mig slutte med en mere overordnet betragtning. I disse år sker der fantastiske teknologiske forandringer i verden, ikke bare forandringer, men virkelige skred i udviklingen. Det er forandringer, som har fantastiske perspektiver, og som vil komme til at dominere udviklingen i dette nye århundrede. Der er store muligheder for at forbedre menneskers vilkår med den ny teknologi, men selvfølgelig er der også nye farer i den ny teknologi.

Jeg tror ikke, det kan undgås, at det med den ny teknologi vil være muligt at udvikle våbentyper, som vi i dag ikke kender, og som vi i dag vel ikke har fantasi til at forestille os – jeg har ikke. Hvad der kan lade sig gøre at udvikle af våbentyper om 10 og 20 år med anvendelsen af de nye teknologier er jo næsten ikke til at rumme. Det rummer selvfølgelig også risici for ustandselige forandringer i såkaldte militære balancer. NMD er et sådant muligt fremtidigt forsvarsvåben, men der kan jo tænkes mange, mange andre våbensystemer om 10 og 20 år.

Stillet over for en sådan udvikling, så ser jeg ikke anden holdbar løsning på det her, end at vi skal gøre os de yderste anstrengelser for at skabe et internationalt samfund, der er reguleret ved regler, og udbrede og konsolidere demokratiet.

Det er jo i alle sammenhænge diktaturstaterne, der truer. Det er denne verdens Saddam'er og Milosevic'er, og hvad de nu hedder alle sammen, inklusive den nordkoreanske leder. Det er derfra, farerne vil true, uanset hvilken teknologisk udvikling vi forestiller os. Og derfor er den demokratiske udvikling hele tiden bestræbelsen på at skabe demokrati, og økonomisk og social udvikling er selvfølgelig den bedste sikring, man kan tænke sig. Og det er derfor også så vigtigt, at vi fra dansk side gør en konsekvent indsats på disse områder.